

## Chambre des Représentants

SESSION 1960-1961.

7 FÉVRIER 1961.

### PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention, signée à Paris, le 14 décembre 1957, concernant les mesures à prendre par les Etats membres de l'Union de l'Europe Occidentale pour permettre à l'agence pour le contrôle des armements d'exercer efficacement son contrôle et établissant la garantie d'ordre juridictionnel prévue par le Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris, le 23 octobre 1954.

### EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les accords signés à Paris le 23 octobre 1954 et qui ont été approuvés par la loi du 16 avril 1955 (*Moniteur belge* du 5 mai 1955) ont établi (Protocoles n°s I et IV) une agence pour le contrôle des armements dont les tâches principales sont :

a) de s'assurer que les engagements souscrits par la République Fédérale d'Allemagne de ne pas fabriquer certains armements sont respectés;

b) de contrôler le niveau des stocks d'armements de certains types, détenus par les Etats membres de l'U. E. O. sur le continent européen, contrôle s'appliquant à la production dans la mesure nécessaire pour rendre effectif le contrôle des stocks.

Le droit de contrôle de l'Agence s'étend ainsi à des établissements privés et comporte, d'une part, un contrôle de la production s'appliquant à tous les pays membres, mais limité au Continent européen, et, d'autre part, un contrôle de non fabrication s'exerçant en Allemagne seulement.

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1960-1961.

7 FEBRUARI 1961.

### WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Verdrag, ondertekend op 14 december 1957, te Parijs, betreffende de door de Lid-Staten van de Westeuropese Unie te nemen maatregelen ten einde het agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen en houdende voorziening in een behoorlijke rechtsgang overeenkomstig Protocol N° IV bij het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de Protocollen, ondertekend op 23 oktober 1954, te Parijs.

### MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Door de akkoorden die op 23 oktober 1954 te Parijs werden ondertekend en die door de wet van 16 april 1955 werden goedgekeurd (*Belgisch Staatsblad* van 5 mei 1955) werd een agentschap (Protocollen n° I en IV) voor toezicht op de bewapening ingesteld met als voornaamste opdrachten :

a) zich ervan te vergewissen dat de verbintenissen die door de Bondsrepubliek Duitsland ondgeschreven werden om bepaalde wapens niet te vervaardigen, in acht worden genomen;

b) toezicht uit te oefenen op de grootte van de door ieder lid van de Westeuropese Unie op het vasteland van Europa in voorraad gehouden hoeveelheden wapens van bepaalde typen, toezicht dat zich uitstrekt tot de produktie voor zover nodig om het toezicht op de voorraden doeltreffend te doen zijn.

Het controlerecht van het Agentschap strekt zich derhalve uit tot partikuliere instellingen en behelst, eensdeels een toezicht op de productie dat voor alle lidstaten geldt doch beperkt blijft tot het Europese vasteland en anderdeels, een toezicht op het niet-vervaardigen van wapens dat uitsluitend in Duitsland wordt uitgeoefend.

L'Agence exerce ce mandat par un contrôle sur pièces (examen des comptes et documents nécessaires) et par un contrôle sur place (sondages, visites et inspections).

En raison des pouvoirs étendus, mais nécessaires, confiés aux fonctionnaires de l'Agence, l'article 11 du Protocole n° IV stipule que des règlements détaillés seront pris en ce qui concerne la conduite des inspections et qu'ils prévoieront, notamment, « une garantie d'ordre juridictionnel appropriée sauvegardant les intérêts privés ».

Le Conseil de l'U. E. O. a approuvé les règlements concernant les méthodes de contrôle à suivre par l'Agence.

\* \* \*

La Convention soumise à votre approbation compte deux chapitres. Le chapitre I<sup>er</sup> enregistre l'engagement des Gouvernements de prendre des mesures législatives ou réglementaires propres à assurer, sur leur territoire national, l'exécution efficace des mesures de contrôle prises par l'Agence.

Le chapitre 2 est relatif à la garantie juridictionnelle. Il crée (art. 3) un tribunal à qui il confie la protection des intérêts privés mentionnés à l'article 11 du Protocole n° IV déjà cité.

Cependant, afin de ne pas multiplier inutilement le nombre de tribunaux et de juges internationaux, et dans un souci de coordination et d'économie, la nouvelle juridiction est créée sur base d'une institution déjà existante et en utilisant autant que possible les éléments de la Cour des Communautés Européennes, compte tenu évidemment de la participation à l'U. E. O. du Royaume Uni qui n'est pas membre de ces communautés.

La compétence du tribunal, sa composition, sa procédure et les privilèges et immunités ainsi que le statut financier et fiscal des juges, du greffier et du personnel du tribunal font l'objet de sections distinctes du chapitre sous examen.

Nous n'en décrivons pas ici dans le détail les stipulations. Contentons-nous de citer les plus importantes :

1. — La compétence du tribunal peut se résumer comme suit :

a) il statue (art 4) sur les recours en dommages et intérêts introduits contre l'Union de l'Europe Occidentale par les personnes physiques et morales dont les intérêts privés auraient été lésés par des excès ou abus de pouvoirs imputables à l'Agence ou à ses fonctionnaires ou par une faute personnelle commise par ses agents en relation avec l'exercice de leurs fonctions;

b) il statue également sur les demandes tendant à la restitution de documents et pièces indûment saisis, établis ou retenus par des fonctionnaires de l'Agence suite à une faute de service ou à une faute personnelle commise en relation avec l'exercice de leurs fonctions;

c) en outre, l'article 7 permet à l'Agence d'obtenir du Président du tribunal un mandat permettant d'assurer par voie de contrainte l'entrée des fonctionnaires de l'Agence dans une usine qui s'opposerait à l'exécution d'un ordre de contrôle établi conformément aux règlements.

Het Agentschap voert deze opdracht uit door onderzoek op stukken (inzage van rekeningen en bescheiden) en door controle ter plaatse (steekproeven, bezoeken en inspecties).

Gelet op de uitgebreide maar noodzakelijke macht toegerekend aan de ambtenaren van het Agentschap, bepaalt artikel 11 van Protocol n° IV dat tot in bijzonderheden uitgewerkte regelen voor het verrichten van de inspecties zullen worden genomen en dat inzonderheid « in een behoorlijke rechtsbescherming van partikuliere belangen zal worden voorzien ».

De Raad van de Westeuropese Unie heeft de reglementen betreffende de controle-methoden, te volgen door het Agentschap, goedgekeurd.

\* \* \*

Het Verdrag dat U ter goedkeuring wordt onderworpen behelst twee hoofdstukken. Hoofdstuk I bevat de verbintenis van de Regeringen de wettelijke of reglementaire maatregelen te treffen welke noodzakelijk zijn om op hun nationaal grondgebied de daadwerkelijke tenuitvoerlegging te verzekeren van de controle-maatregelen welke door het Agentschap werden genomen.

Hoofdstuk II heeft betrekking op de voorziening in een behoorlijke rechtsbescherming. In artikel 3 wordt een tribunaal ingesteld waaraan wordt toevertrouwd de bescherming van de partikuliere belangen als bedoeld in artikel 11 van het reeds genoemde Protocol n° IV.

Om het aantal internationale rechtbanken en rechters evenwel niet nodeloos te verminderen en met het oog op coördinatie en besparingen, wordt de nieuwe rechtsmacht gecreëerd op basis van een reeds bestaande instelling, en zal daarbij zoveel mogelijk gebruikt worden gemaakt van de elementen van het Hof der Europese Gemeenschappen; het spreekt vanzelf dat rekening zal worden gehouden met de deelneming van het Verenigd Koninkrijk aan de West-europese Unie, aangezien genoemd land niet aangesloten is bij de Europese Gemeenschappen.

De bevoegdheid van het tribunaal, zijn samenstelling, zijn procedure, zijn voorrechten en immuniteten alsmede het financieel en fiscaal statuut van de rechters, de griffier en het personeel van het tribunaal maken het voorwerp uit van afzonderlijke afdelingen van onderhavig hoofdstuk.

Wij zullen de bepalingen ervan niet in bijzonderheden beschrijven. Wij stellen ons tevreden met het aanhalen van de meest belangrijke;

1. — De bevoegdheid van het tribunaal kan worden samengevat als volgt :

a) Artikel 4. Het tribunaal beslist over vorderingen tot schadevergoeding jegens de Westeuropese Unie, welke worden ingesteld door natuurlijke of rechtspersonen wier partikuliere belangen geschaad mochten zijn door overschrijding of misbruik van bevoegdheden vanwege het Agentschap of van zijn ambtenaren, of door een dienstfout of een persoonlijke fout begaan door zijn agenten in verband met de uitoefening van hun functies;

b) het beslist eveneens over vorderingen tot teruggave van documenten of andere zaken, onrechtmatig in beslag genomen, vervaardigd of weerhouden door ambtenaren van het Agentschap, hetzij ingevolge een dienstfout of persoonlijke fout, begaan in verband met de uitoefening van hun functies.

c) Luidens artikel 7 kan het agentschap bovendien van de President van het Tribunaal een bevel bekomen op grond waarvan Ambtenaren van het Agentschap zich door middel van dwang, toegang kunnen verschaffen tot een fabriek die zich zou verzetten tegen de uitvoering van een controle-opdracht opgesteld overeenkomstig de voorschriften.

2. — Le tribunal est composé de trois juges appartenant à des Etats membres différents de l'U. E. O. et qui seront, dans toute la mesure du possible, membres de la Cour des Communautés Européennes.

3. — La procédure s'est inspirée, autant que possible, de celle qui est suivie à la Cour des Communautés, et en tenant compte de la double nécessité d'assurer la protection des intérêts privés et de ne pas entraver l'exercice de la mission de contrôle de l'Agence.

4. — Les privilèges et immunités ont été fixés en tenant compte également de ceux qui étaient déjà accordés aux juges de la Cour Européenne.

5. — Les régimes financier et fiscal sont analogues à ceux prévus pour le personnel international de l'U. E. O.

Telle est, Mesdames, Messieurs, l'économie générale de la Convention du 14 décembre 1957.

Son texte nous paraît répondre de façon adéquate à la volonté des auteurs de l'article 11 du Protocole n° IV des Accords de Paris de protéger efficacement les intérêts privés qui pourraient être lésés par l'Agence de contrôle des Armements de l'U. E. O.

C'est pourquoi nous vous proposons, Mesdames, Messieurs, d'approuver la Convention ainsi que le projet de loi que nous avons l'honneur de vous soumettre.

L'article 1 du projet de loi réalise l'engagement prévu au chapitre 1 de la Convention.

L'article 2 du projet de loi, compte tenu de l'article 7 du Protocole n° IV, visé ci-dessus, et de l'article 5 du Règlement établi en exécution de l'article 11 du même Protocole et approuvé par le Conseil de l'Union de l'Europe Occidentale lors de sa réunion du 3 mai 1956, précise les pouvoirs qui sont conférés, en Belgique, aux fonctionnaires de l'Agence.

Les articles 3 à 5 du projet de loi tendent à assurer, en Belgique, l'exécution des mandats délivrés par le Président du tribunal institué par la Convention soumise à votre approbation.

Ils s'inspirent très largement du système adopté notamment pour rendre exécutoires les arrêts de la Cour de Justice de la Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier et qui fait l'objet de la loi du 2 mai 1957.

Le texte de l'article 6, qui concerne l'entrée en vigueur des articles 2 et 5 du projet de loi est celui qui a été proposé par le Conseil d'Etat.

Quant à la forme du projet, il a paru que, l'approbation de la Convention étant intimement liée à l'obligation de prendre certaines mesures afin que la mise en vigueur de celle-ci constitue une réalité, il y avait intérêt à inclure dans une même loi l'approbation et les mesures d'exécution.

*Le Ministre des Affaires Etrangères,*

2. — Het tribunaal is samengesteld uit drie rechters behorend tot verschillende lidstaten van de W. E. U. en die in gans de mate van het mogelijke, lid dienen te zijn van het Hof der Europese Gemeenschappen.

3. — De procedure steunt, zoveel mogelijk, op die welke gevolgd wordt door het Hof der Gemeenschappen, en houdt rekening met de dubbele noodzakelijkheid om de partikuliere belangen te beschermen en de uitoefening van de controle-opdracht van het Agentschap niet te belemmeren.

4. — De voorrechten en immuniteiten werden eveneens bepaald met inachtneming van die welke de rechters van het Europese Hof reeds genieten.

5. — De financiële en fiscale stelsels stemmen overeen met die welke voor het internationaal personeel van de W. E. U. voorzien zijn.

Ziedaar, Mevrouwen, Mijne Heren, het algemeen opzet van het Verdrag van 14 december 1957.

De tekst ervan lijkt ons op doeltreffende wijze tegemoet te komen aan de wens van de stellers van artikel 11 van het Protocol n° IV van de Akkoorden van Parijs, om de partikuliere belangen die door het Agentschap voor het toezicht op de bewapening van de W. E. U. zouden kunnen worden geschaad, op afdoende wijze te beschermen.

Om deze redenen nodigen wij U uit, Mevrouwen, Mijne Heren, het Verdrag goed te keuren alsook het wetsontwerp dat wij de eer hebben U voor te leggen.

Artikel 1 van het wetsontwerp verwezenlijkt de verbintenis voorzien bij hoofdstuk I van het Verdrag.

Artikel 2 van het wetsontwerp preciseert, met inachtneming van artikel 7 van het hierboven bedoelde protocol n° IV en van artikel 5 van het Reglement opgesteld ter uitvoering van artikel XI van hetzelfde Protocol en goedgekeurd door de Raad van de Westeuropese Unie in zijn vergadering van 3 mei 1956, de bevoegdheden die in België aan de ambtenaren van het Agentschap worden toegekend.

Artikelen 3 tot 5 van het wetsontwerp strekken ertoe in België de uitvoering te verzekeren van de opdrachten gegeven door de President van het Tribunaal, ingesteld krachtens het Verdrag dat U ter goedkeuring wordt onderworpen.

Zij steunen in ruime mate op het stelsel dat inzonderheid werd aangenomen om de uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal uitvoerbaar te verklaren en dat het voorwerp uitmaakt van de wet van 5 mei 1957.

De tekst van artikel 6, dat de inwerkingtreding van de artikelen 2 en 5 van het wetsontwerp betreft, is deze die door de Raad van State werd voorgesteld.

Wat de vorm van het ontwerp betreft, bleek dat men er belang bij had, de goedkeuring en de uitvoeringsmaatregelen in een zelfde wet te verenigen aangezien de goedkeuring van het Verdrag nauw verbonden is met de verplichting om bepaalde maatregelen te nemen opdat het in werking stellen van dit Verdrag werkelijkheid worde.

*De Minister van Buitenlandse Zaken,*

P. WIGNY.

*Le Ministre de la Justice,*

*De Minister van Justitie,*

A. LILAR.

## AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 8 juin 1960, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la convention, signée à Paris, le 14 décembre 1957, concernant les mesures à prendre par les Etats membres de l'Union de l'Europe occidentale pour permettre à l'agence pour le contrôle des armements d'exercer efficacement son contrôle et établissant la garantie d'ordre juridictionnel prévue par le protocole n° IV du traité de Bruxelles modifié par les protocoles signés à Paris, le 23 octobre 1954 », a donné le 12 octobre 1960 l'avis suivant :

La convention soumise à l'assentiment des Chambres législatives prévoit la création d'un tribunal international dont le président pourra délivrer un mandat permettant d'assurer par voie de contrainte l'entrée des fonctionnaires de l'agence pour le contrôle des armements dans une usine ou un dépôt désigné.

L'article 7 de la convention précise que les autorités nationales de l'Etat intéressé assurent l'entrée des fonctionnaires de l'agence dans les lieux précités et qu'aucune autorité nationale, judiciaire ou autre, ne peut s'opposer à l'exécution du mandat.

Le projet de loi prévoit la vérification de l'authenticité des mandats par le Ministre des Affaires étrangères et l'apposition de la formule exécutoire par le greffier de la Cour d'appel de Bruxelles.

La procédure ainsi suivie s'apparente à celle prévue par la loi du 2 mai 1957 en ce qui concerne les arrêts de la Cour de justice et certaines décisions de la Haute Autorité de la Communauté européenne du charbon et de l'acier.

On relève toutefois que, selon les articles 44 et 92 du traité instituant cette Communauté, les arrêts et décisions précités ont force exécutoire sur le territoire des Etats membres de la Communauté. L'apposition ultérieure de la formule exécutoire est qualifiée par le traité de « formalité » qui ne requiert d'autre contrôle que celui de l'authenticité des décisions.

En ce qui concerne le mandat du président du tribunal pour le contrôle des armements, la question se pose de savoir si cet acte judiciaire est exécutoire de plein droit dès le moment où il est délivré. L'absence d'une disposition formelle dans la convention peut laisser subsister un doute à ce sujet. Toutefois l'interdiction faite à toute autorité nationale, judiciaire ou autre, de s'opposer à l'exécution du mandat, est de nature à faire reconnaître à ce mandat un caractère exécutoire de plein droit.

Sauf intention contraire des parties, que ne révèle pas le traité, il y aurait donc lieu d'omettre dans l'article 4, alinéa 2, du projet de loi, les mots « ainsi rendu exécutoire », qui laissent entendre que la force exécutoire du mandat dépend de l'apposition de la formule par le greffier.

\* \* \*

Aux termes de l'article 2 de la convention, les mesures prises par chacun des Etats membres en vue d'assurer l'exécution des mesures de contrôle entrent en vigueur à la date fixée par le Conseil de l'Union de l'Europe occidentale.

Au contraire, l'article 6 du projet de loi prévoit que le Roi fixe la date de la mise en vigueur de la loi.

L'exposé des motifs prétend justifier cet article par la considération qu'on ne peut laisser à une instance supranationale le soin de décider seule de la mise en vigueur d'une loi belge.

Il ne se conçoit toutefois pas qu'une disposition de droit interne, prise pour l'exécution d'une convention, soit en contradiction avec celle-ci. Aucune disposition constitutionnelle ne s'oppose à ce que le moment de l'entrée en vigueur de dispositions de droit interne, prises pour l'exécution d'un traité, soit arrêté par un organisme international aux décisions duquel la Belgique a participé.

En conséquence, la rédaction suivante devrait être retenue pour l'article 6 :

« Article 6. — Les articles 2 à 5 de la présente loi entrent en vigueur à la date qui, conformément à l'article 2 de la convention, sera fixée par le Conseil de l'Union de l'Europe occidentale. Cette date sera publiée au *Moniteur belge* ».

La chambre était composée de :

Messieurs : J. Suetens, premier président.

L. Moureau et G. Holoye, conseillers d'Etat,

P. Ansiaux et J. Roland, assesseurs de la section de législation,

C. Rousseaux, greffier adjoint, greffier.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. Suetens.

Le rapport a été présenté par M. G. Piquet, substitut.

Le Greffier,

(s.) C. ROUSSEAU.

Le Président,

(s.) J. SUETENS.

## ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 8<sup>e</sup> juni 1960 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van het verdrag, ondertekend op 14 december 1957, te Parijs, betreffende de door de lid-Staten van de Westeuropese Unie te nemen maatregelen ten einde het agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen en houdende voorziening in een behoorlijke rechtsgang overeenkomstig protocol n° IV bij het verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de protocollen, ondertekend op 23 oktober 1954, te Parijs », heeft de 12<sup>e</sup> oktober 1960 het volgende advies gegeven :

Het verdrag waarover de instemming van de Wetgevende Kamers wordt gevraagd, stelt een internationaal « tribunaal » in waarvan de voorzitter bevelen kan uitvaardigen om ambtenaren van het agentschap voor het toezicht op de bewapening, met dwang toegang tot een bepaalde fabriek of depot te verschaffen.

Artikel 7 van het verdrag bepaalt nog, dat de nationale autoriteiten van de betrokken Staat ervoor zorg dragen, dat de ambtenaren van het agentschap toegang tot bovengenoemde plaatsen krijgen, en dat tenuitvoerlegging van zulk bevel niet mag worden verhinderd door de nationale, gerechtelijke of andere autoriteiten.

Het ontwerp van wet bepaalt, dat de Minister van Buitenlandse Zaken de authenticiteit van die bevelen verifieert en dat de griffier van het Hof van beroep te Brussel er het formulier van tenuitvoerlegging op aanbrengt.

Deze procedure is verwant met die welke de wet van 2 mei 1957 ten aanzien van de uitspraken van het Hof van justitie en van sommige beschikkingen van de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor kolen en staal heeft vastgesteld.

Er moog evenwel worden opgemerkt, dat voormelde uitspraken en beschikkingen, volgens de artikelen 44 en 92 van het verdrag tot oprichting van de genoemde Gemeenschap, op het grondgebied van de lidstaten uitvoerbaar zijn. Hetzelfde verdrag noemt het achteraf aanbrengen van het formulier van tenuitvoerlegging een « formaliteit » die alleen controle op de authenticiteit van de beschikkingen inhoudt.

In verband met het bevel dat de voorzitter van het tribunaal voor het toezicht op de bewapening kan uitvaardigen, rijst de vraag of zulke gerechtelijke akte van rechtswege uitvoerbaar is zodra ze is verleend. Daar in het verdrag geen uitdrukkelijke bepaling daaromtrent voorkomt, kan twijfel blijven bestaan. Het verbod voor enige nationale, gerechtelijke of andere autoriteit zich tegen de tenuitvoerlegging te verzetten, is echter van die aard, dat aan zulk bevel wel uitvoerbaarheid van rechtswege moet worden toegeschreven.

Tenzij de partijen het anders mochten bedoelen — wat uit het verdrag evenwel niet blijkt —, schrappe men dus in artikel 4, tweede lid, van het wetsontwerp de woorden « aldus uitvoerbaar verklaarde », die de indruk wekken dat de uitvoerbaarheid van het bevel afhangt van het door de griffier aan te brengen formulier.

\* \* \*

Volgens artikel 2 van het verdrag treden de voorzieningen die iedere lidstaat voor de uitvoering van de controlemaatregelen treft, in werking op een door de Raad van de Westeuropese Unie te bepalen datum.

Artikel 6 van het ontwerp daarentegen bepaalt, dat de datum van de inwerkingtreding van de wet door de Koning wordt vastgesteld.

De memorie van toelichting tracht dit artikel te verantwoorden met de bedenking, dat de beslissing omtrent het in werking treden van een Belgische wet niet uitsluitend aan een supranationaal lichaam kan worden overgelaten.

Het is echter niet denkbaar dat een bepaling van inheems recht, vastgesteld ter uitvoering van een verdrag, met dit verdrag strijdig zou zijn. Er is geen grondwettig bezwaar, dat een internationaal lichaam aan welks beslissingen België deel heeft gehad, de datum aangeeft waarop bepalingen van inheems recht, vastgesteld ter uitvoering van een verdrag, in werking treden.

Artikel 6 ware dan ook als volgt te stellen :

« Artikel 6. — De artikelen 2 tot 5 van deze wet treden in werking op de datum die de Raad van de Westeuropese Unie overeenkomstig artikel 5 van het verdrag zal vaststellen. Die datum wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt ».

De kamer was samengesteld uit :

De Heren : J. Suetens, eerste-voorzitter,

L. Moureau en G. Holoye, raadsheren van State,

P. Ansiaux en J. Roland, bijzitters van de afdeling wetgeving,

C. Rousseaux, adjunct-griffier, griffier.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. Suetens.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. Piquet, substitut.

De Griffier,

(get.) C. ROUSSEAU.

De Voorzitter,

(get.) J. SUETENS.

## PROJET DE LOI

**BAUDOUIN.**

Roi des Belges,

*A tous, présents et à venir, SALUT.*

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères et de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères et Notre Ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

### Article premier.

La Convention, signée à Paris, le 14 décembre 1957, concernant les mesures à prendre par les Etats membres de l'Union de l'Europe occidentale pour permettre à l'Agence pour le Contrôle des armements d'exercer efficacement son contrôle et établissant la garantie d'ordre juridictionnel prévue par le Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris, le 23 octobre 1954, sortira son plein et entier effet.

### Art. 2.

Lorsque les fonctionnaires de l'Agence pour le contrôle des Armements, en vue d'assurer l'exécution des mesures de contrôle prises par celle-ci, procèdent aux sondages, visites et inspections prévus par l'article 7 du Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris, le 23 octobre 1954, ils sont autorisés à :

1° entendre les personnes qui dirigent les forces, établissements militaires, dépôts ou usines situés en Belgique et autres que ceux placés sous l'autorité de l'OTAN ou, à défaut de ces personnes, les délégués de celles-ci;

2° avoir accès aux magasins, dépôts, parcs, bases, installations de stockage, usines ainsi qu'aux bureaux s'y rapportant dans la mesure où cet accès est nécessaire au contrôle du niveau des stocks d'armements des types mentionnés en annexe IV du Protocole n° III signé à Paris le 23 octobre 1954 ainsi qu'au contrôle de l'importance de la production, même au stade de la phase d'assemblage, des matériels finis et des éléments constitutifs énumérés dans les annexes II, III et IV du même protocole n° III;

3° dans la même mesure, procéder à l'examen des documents comptables se rapportant au niveau de ces stocks ou à l'importance de cette production et exceptionnellement s'en faire remettre des extraits.

Tout obstacle mis à l'exercice des pouvoirs de contrôle des fonctionnaires de l'Agence de contrôle des armements est puni d'une amende de 1.000 à 50.000 francs.

Toutes les dispositions du livre premier du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions prévues au présent article.

## WETSONTWERP

**BOUDEWIJN,**

Koning der Belgen,

*Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, HEIL.*

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken en van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken en Onze Minister van Justitie zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

### Artikel een.

Het Verdrag, ondertekend op 14 december 1957, te Parijs, betreffende de door de Lid-Staten van de West-europese Unie te nemen maatregelen teneinde het Agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen en houdende voorziening in een behoorlijke rechtsgang overeenkomstig Protocol n° IV bij het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de Protocollen, ondertekend op 23 oktober 1954, te Parijs, zal volkomen uitwerking hebben.

### Art. 2.

Wanneer Ambtenaren van het Agentschap voor het toezicht op de bewapening, ten einde de uitvoering te verzekeren van door dit Agentschap uitgevaardigde controlemaatregelen, overgaan tot de steekproeven, bezoeken en inspecties voorzien bij artikel 7 van het Protocol n° IV bij het Verdrag van Brussel, gewijzigd door de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen, zijn zij ertoe gemachtigd :

1° de personen te horen die de leiding hebben van de strijdkrachten, de militaire inrichtingen, de depots of fabrieken die in België gelegen zijn en niet onder het gezag staan van de NATO of, bij ontstentenis van deze personen, hun afgevaardigden;

2° zich toegang te verschaffen tot de magazijnen, depots, parken, basis, opslagplaatsen, fabrieken, en de daarbij behorende bureau's in de mate waarin deze toegang noodzakelijk is voor het toezicht op de omvang van de wapenvoorraden van de typen vermeld in bijlage IV van het op 23 oktober 1954, te Parijs ondertekende Protocol n° III alsmede op de omvang der productie, zelfs in het stadium van respectievelijk de montage, het afgewerkte materieel en de onderdelen opgesomd in de bijlagen II, III en IV van hetzelfde Protocol n° III;

3° in dezelfde mate, inzage te nemen van de rekenplichtige documenten die betrekking hebben op de grootte van deze voorraden of op de omvang van deze productie en, uitzonderlijk, zich er uittreksel van te doen afleveren.

Iedere belemmering die ambtenaren van het Agentschap voor het toezicht op de bewapening bij de uitoefening van hun controle-macht in de weg wordt gelegd, wordt gestraft met een geldboete van 1.000 tot 50.000 frank.

Alle bepalingen van het boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn van toepassing op de inbreuken voorzien in onderhavig artikel.

## Art. 3.

L'authenticité des mandats délivrés par le président du tribunal institué par la convention visée à l'article premier, en application de l'article 7 de celle-ci, est vérifiée par le Ministre des Affaires étrangères.

Le Ministre peut déléguer ses pouvoirs à un fonctionnaire spécialement désigné à cette fin.

## Art. 4.

Après cette vérification, la formule exécutoire est apposée par le Greffier en chef de la Cour d'appel de Bruxelles.

Les fonctionnaires de l'Agence pour le contrôle des Armements lorsqu'ils exécutent le mandat sont assistés par des officiers de police judiciaire belges.

## Art. 5.

L'article 280 de l'arrêté royal n° 64 du 30 novembre 1939, contenant le Code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, modifié par l'article 19 de la loi du 13 août 1947, est complété par le texte suivant :

« 5° les expéditions, copies ou extraits délivrés par le Greffe de la Cour d'appel de Bruxelles, en vue de l'exécution en Belgique, des mandats délivrés par le président du tribunal institué par la Convention de l'Union de l'Europe occidentale pour permettre à l'Agence pour le contrôle des Armements d'exercer efficacement son contrôle et établissant la garantie d'ordre juridictionnel prévue par le Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris le 23 octobre 1954 ».

## Art. 6.

Les articles 2 à 5 de la présente loi entrent en vigueur à la date qui, conformément à l'article 2 de la convention, sera fixée par le Conseil de l'Union de l'Europe occidentale. Cette date sera publiée au *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 2 février 1961.

PAR LE ROI :

*Le Ministre des Affaires étrangères,*

BAUDOUIN.

P. WIGNY.

*Le Ministre de la Justice,*

A. LILAR.

## Art. 3.

De authenticiteit van de opdrachten gegeven door de president van het tribunaal ingesteld krachtens het in artikel één bedoelde Verdrag, ter uitvoering van Artikel 7 van dit verdrag wordt door de Minister van Buitenlandse Zaken onderzocht.

De Minister kan zijn bevoegdheid aan een hiertoe speciaal aangesteld ambtenaar delegeren.

## Art. 4.

Na deze verificatie wordt het formulier van tenuitvoerlegging door de hoofdgriffier van het Hof van Beroep te Brussel aangebracht.

De ambtenaren van het Agentschap voor het toezicht op de bewapening worden bij uitvoering van de opdracht bijgestaan door Belgische officieren van de gerechtelijke politie.

## Art. 5.

Artikel 280, van het koninklijk besluit n° 64 van 30 november 1939 houdende het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierrechten, gewijzigd door artikel 19 van de wet van 13 augustus 1947, wordt met de volgende tekst aangevuld :

« 5° de expedities, afschriften of uittreksels afgegeven door de Griffie van het Hof van beroep te Brussel met het oog op de uitvoering in België van de opdrachten gegeven door de president van het tribunaal ingesteld door het Verdrag tot oprichting van de Westeuropese Unie, om het Agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen zijn contrôle op doeltreffende wijze uit te oefenen en te voorzien in een behoorlijke rechtbescherming overeenkomstig het Protocol n° IV van het Verdrag van Brussel gewijzigd door de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen ».

## Art. 6.

De artikelen 2 tot 5 van deze wet treden in werking op de datum die de Raad van de Westeuropese Unie overeenkomstig artikel 5 van het verdrag zal vaststellen. Die datum wordt in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 2 februari 1961.

VAN KONINGSWEGE :

*De Minister van Buitenlandse Zaken,*

*De Minister van Justitie,*

## CONVENTION

concernant les mesures à prendre par les Etats membres de l'Union de l'Europe occidentale pour permettre à l'Agence pour le contrôle des armements d'exercer efficacement son contrôle et établissant la garantie d'ordre juridictionnel prévue par le Protocole N° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris, le 23 octobre 1954.

Les Gouvernements du Royaume de Belgique, de la République française, de la République fédérale d'Allemagne, de la République italienne, du Grand-Duché de Luxembourg, du Royaume des Pays-Bas et du Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord, Parties au Traité de collaboration en matière économique, sociale et culturelle et de légitime défense collective, signé à Bruxelles le 17 mars 1948 et modifié par les Protocoles signés à Paris le 23 octobre 1954,

Considérant le Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris le 23 octobre 1954 et les engagements pris par Elles en vertu de ce Protocole;

Considérant qu'il convient de préciser l'application du principe de la coopération entre l'Agence pour le contrôle des armements et les autorités nationales, prévu par l'article XII du Protocole précité;

Considérant d'autre part, que l'article XI de ce Protocole prévoit, entre autres, l'établissement d'une garantie d'ordre juridictionnel appropriée sauvegardant les intérêts privés;

Considérant que ces intérêts doivent être protégés de manière uniforme et qu'il importe de créer à cette fin un tribunal international, organe de l'Union de l'Europe occidentale;

Sont convenus de ce qui suit :

CHAPITRE I<sup>er</sup>.

Mesures à prendre par les Etats membres de l'Union de l'Europe occidentale pour permettre à l'Agence pour le contrôle des armements d'exercer efficacement son contrôle.

## Article 1.

Les Etats membres s'engagent à prendre les mesures législatives ou réglementaires propres à assurer l'exécution des mesures de contrôle prises par l'Agence pour le contrôle des armements (dénommée ci-après « l'Agence ») en exécution du Protocole n° IV du Traité de Bruxelles modifié par les Protocoles signés à Paris le 23 octobre 1954 (dénommé ci-après « Protocole n° IV »).

## Article 2.

1. Les dispositions prises par chacun des Etats membres en application de l'article 1<sup>er</sup> entrent en vigueur à la même date. Cette date est fixée par le Conseil de l'Union de l'Europe occidentale (dénommé ci-après « le Conseil »).

2. Si un Etat déterminé n'a pas adopté de dispositions nouvelles à la date prévue au paragraphe 1, il appliquera, à partir de cette date et sans préjudice de l'article 7, les dispositions correspondantes garantissant l'efficacité de l'action de son administration financière à l'activité de l'Agence sur son territoire.

## VERDRAG

betreffende de door de Lid-Staten van de West-europese Unie te nemen maatregelen teneinde het Agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen en houdende voorziening in een behoorlijke rechtsgang overeenkomstig Protocol N° IV bij het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen.

(Vertaling.)

De Regeringen van het Koninkrijk België, de Franse Republiek, de Bondsrepubliek Duitsland, de Italiaanse Republiek, het Groot-hertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Partijen bij het op 17 maart 1948 te Brussel ondertekende Verdrag van economische, sociale en culturele samenwerking en collectieve zelfverdediging zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen.

Gelet op Protocol nr. IV bij het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen en op de in dat Protocol aanvaarde verplichtingen;

Overwegende dat het wenselijk is, nauwkeuriger voorschriften te geven voor de toepassing van het beginsel van samenwerking tussen het Agentschap voor het toezicht op de bewapening en de nationale autoriteiten, voorzien in artikel XII van genoemd Protocol;

Overwegende voorts dat artikel XI van genoemd Protocol onder andere eist dat voorzien wordt in een behoorlijke rechtsgang ter bescherming van particuliere belangen;

Overwegende dat zulke belangen op uniforme wijze beschermd moeten worden en dat te dien einde een internationaal Tribunaal ingesteld dient te worden als orgaan van de Westeuropese Unie;

Komen het volgende overeen :

## HOOFDSTUK I.

Maatregelen te treffen door de Lid-Staten van de Westeuropese Unie teneinde het Agentschap voor het toezicht op de bewapening in staat te stellen op doeltreffende wijze toezicht uit te oefenen.

## Artikel 1.

De Lid-Staten aanvaarden de verplichting, de wettelijke maatregelen of voorschriften uit te vaardigen welke noodzakelijk zijn om de tenuitvoerlegging te verzekeren van de controle-maatregelen welke door het Agentschap voor het toezicht op de bewapening (hierna te noemen « het Agentschap ») worden genomen ter uitvoering van Protocol nr. IV van het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen (hierna te noemen « het Agentschap ») worden genomen ter uitvoering van Protocol n° IV van het Verdrag van Brussel zoals gewijzigd bij de op 23 oktober 1954 te Parijs ondertekende Protocollen (hierna te noemen « Protocol n° IV »).

## Artikel 2.

1. De maatregelen welke door iedere Lid-Staat ingevolge artikel 1 worden genomen, dienen op dezelfde datum van kracht te worden. Die datum wordt bepaald door de Raad van de Westeuropese Unie (hierna te noemen « de Raad »).

2. Indien een Staat op de in het eerste lid bedoelde datum geen nieuwe maatregelen heeft genomen, zullen van die datum af de maatregelen welke een doeltreffende werking van het financiële bestuur van die Staat waarborgen, op de werkzaamheden van het Agentschap binnen het grondgebied van die Staat van overeenkomstige toepassing zijn, onverminderd het bepaalde in artikel 7.

## CHAPITRE II.

## Etablissement de la garantie d'ordre juridictionnel

## Article 3.

La protection des intérêts privés mentionnés à l'article XI du Protocole n° IV est confiée à un tribunal ayant le même siège que la Cour des Communautés européennes.

## SECTION I.

## Compétence.

## Article 4.

1. Le tribunal prévu à l'article 3 statue sur les recours en dommages et intérêts introduits contre l'Union de l'Europe occidentale par les personnes physiques et morales dont les intérêts privés auraient été lésés par des excès ou abus de pouvoir imputables à l'Agence ou à ses fonctionnaires, ou par une faute de service ou une faute personnelle commise par ces agents en relation avec l'exercice de leurs fonctions.

2. Le tribunal statue également sur les demandes tendant à la restitution de documents et pièces indûment saisis, établis ou retenus par des fonctionnaires de l'Agence, suite à une faute de service ou à une faute personnelle commise en relation avec l'exercice de leurs fonctions.

## Article 5.

Lorsqu'il existe des raisons d'estimer qu'une irrégularité du type visé au paragraphe 1 de l'article 4 a été commise, le tribunal peut, dans des circonstances exceptionnelles, prendre une ordonnance provisoire prévoyant le dépôt au tribunal de dommages et intérêts provisionnels. Cette ordonnance ne préjuge en rien le jugement définitif.

Le tribunal peut, en outre, édicter des mesures conservatoires concernant les documents et pièces saisis, établis ou retenus par les fonctionnaires de l'Agence.

## Article 6.

Les décisions du tribunal seront, s'il y a lieu, fondées sur les règlements régissant le fonctionnement de l'Agence tels qu'ils auront été approuvés et officiellement publiés par le Conseil.

## Article 7.

Si une personne s'oppose ou semble encline à s'opposer à l'exécution d'un ordre de contrôle, l'Agence peut, sans préjudice de la responsabilité pénale que cette personne peut encourir, solliciter du président du tribunal un mandat permettant d'assurer par voie de contrainte l'entrée des fonctionnaires de l'Agence dans l'usine ou le dépôt en question ou dans certaines de ses parties. Ce mandat sera délivré dans les plus brefs délais lorsque le président sera convaincu que l'ordre de contrôle est conforme aux règlements mentionnés à l'article 6. Une fois le mandat délivré, les autorités nationales de l'Etat intéressé assurent l'entrée des fonctionnaires de l'Agence dans les lieux précités. Aucune autorité nationale, judiciaire ou autre, ne peut s'opposer à l'exécution de ce mandat.

La décision du président ne préjuge en rien le jugement du tribunal au sujet de toute plainte concernant le même cas, déposée ultérieurement aux termes de l'article 4.

## SECTION II.

## Composition.

## Article 8.

1. Le tribunal est formé de trois juges offrant toutes garanties d'indépendance, dont un président.

## HOOFDSTUK II.

## Voorziening in een behoorlijke rechtsgang overeenkomstig Protocol n° IV.

## Artikel 3.

Voor de bescherming van particuliere belangen als bedoeld in artikel XI van Protocol n° IV wordt een Tribunaal ingesteld, dat dezelfde zetel zal hebben als het Hof van de Europese Gemeenschappen.

## AFDELING I.

## Bevoegdheid.

## Artikel 4.

1. Het Tribunaal bedoeld in artikel 3 beslist over vorderingen tot schadevergoeding jegens de Westeuropese Unie, welke worden ingesteld door natuurlijke of rechtspersonen wier particuliere belangen geschaad mochten zijn door overschrijding of misbruik van bevoegdheden van de zijde van het Agentschap of van zijn ambtenaren, of door een onrechtmatige daad begaan door die ambtenaren, hetzij in hun persoonlijke, hetzij in hun officiële hoedanigheid, in verband met de uitoefening van hun bediening.

2. Het Tribunaal beslist eveneens over vorderingen tot teruggave van documenten of andere zaken, onrechtmatig verkregen, vervaardigd of teruggehouden door ambtenaren van het Agentschap, hetzij in hun persoonlijke, hetzij in hun officiële hoedanigheid, in verband met de uitoefening van hun bediening.

## Artikel 5.

Indien gronden aanwezig zijn om aan te nemen dat een onregelmatigheid als bedoeld in het eerste lid van artikel 4 heeft plaatsgevonden, kan het Tribunaal, in uitzonderlijke gevallen, een voorlopige beschikking geven bepalende dat een voorlopige schadevergoeding in bewaring bij het Tribunaal dient te worden gegeven. Deze beschikking beïnvloedt op geen enkele wijze de einduitspraak van het tribunaal.

Het tribunaal kan bovendien conservatoire maatregelen bevelen betreffende door ambtenaren van het Agentschap verkregen, vervaardigde of teruggehouden documenten of andere zaken.

## Artikel 6.

De uitspraken van het Tribunaal zullen, waar nodig, zijn gebaseerd op de regelingen voor het functioneren van het Agentschap, zoals deze door de Raad zijn goedgekeurd en officieel gepubliceerd.

## Artikel 7.

Indien iemand zich verzet, of indien het aannemelijk is dat hij zich zal verzetten, tegen de uitvoering van een controle-opdracht, kan het Agentschap, onverminderd de eventuele strafrechtelijke aansprakelijkheid van die persoon, aan de President van het Tribunaal verzoeken, een bevel uit te vaardigen op grond waarvan ambtenaren van het Agentschap zich toegang kunnen verschaffen tot de betrokken fabriek, het betrokken depot of enig onderdeel daarvan. Dit bevel zal, indien de President ervan overtuigd is dat de controle-opdracht in overeenstemming is met de regelingen bedoeld in artikel 6, zo spoedig mogelijk worden uitgevaardigd. Wanneer het bevel is uitgevaardigd, zullen de nationale autoriteiten van de betrokken Staat ervoor zorg dragen dat de ambtenaren van het Agentschap toegang krijgen tot bovengenoemde plaatsen. De tenuitvoerlegging van dit bevel mag niet worden verhinderd door de nationale rechterlijke of andere autoriteiten.

De beslissing van de President beïnvloedt op geen enkele wijze de uitspraak van het Tribunaal over enige vordering die, met betrekking tot hetzelfde geval, later wordt ingesteld krachtens de bepalingen van artikel 4.

## AFDELING II.

## Samenstelling.

## Artikel 8.

1. Het Tribunaal bestaat uit drie onafhankelijke rechters, waarvan er één President is.

2. Le Conseil établira une liste de sept noms. Cette liste comprendra un ressortissant de chaque Etat membre de l'Union de l'Europe occidentale et qui est, lorsque la composition de la Cour des Communautés européennes le permet, membre de cette Cour.

Les juges sont désignés par tirage au sort et institués par le Conseil pour deux ans. Ils siègent toutefois après ce délai pour statuer sur les affaires pendantes au moment de l'expiration de leur mandat.

3. Lorsque, dans un litige déterminé, aucun juge n'est de la même nationalité que le demandeur, un des juges, désigné par tirage au sort, sera remplacé par la personne figurant sur la liste visée à l'alinéa premier du paragraphe 2 qui est de cette nationalité.

Si le demandeur n'est pas ressortissant d'un Etat membre de l'Union de l'Europe occidentale, un des juges, désigné par tirage au sort, sera remplacé par la personne figurant sur la liste précitée qui est ressortissante de l'Etat membre de l'Union de l'Europe occidentale où l'entité soumise au contrôle est située.

#### Article 9.

1. Le Conseil établira, conformément aux principes énoncés à l'alinéa premier du paragraphe 2 de l'article 8, une liste de suppléants. Il sera désigné pour chaque juge un suppléant de la même nationalité.

2. Lorsque le juge est dans l'impossibilité de siéger, il est remplacé par son suppléant.

Le juge dont la fonction prend fin avant l'expiration de son mandat est remplacé par son suppléant pour la durée du mandat restant à courir.

#### Article 10.

Les juges désignent parmi eux, pour deux ans, le président du tribunal.

Lorsque, dans un litige déterminé, le président est de la même nationalité que le demandeur, la présidence sera assumée par le plus âgé des deux autres juges.

#### Article 11.

1. Le greffier du tribunal est nommé par le tribunal après avis du Conseil. Le tribunal fixe le statut du greffier, sous réserve des dispositions des articles 20 et 21 et après avis du Conseil.

Il doit être ressortissant d'un Etat membre de l'Union de l'Europe occidentale.

2. La composition du greffe ainsi que le statut de son personnel sont déterminés par le Conseil sur proposition du tribunal. Le personnel relève du greffier sous l'autorité du président.

### SECTION III.

#### Procédure.

#### Article 12.

1. Le tribunal est saisi par une requête adressée au président, conformément aux formalités établies par le règlement de procédure prévu à l'article 19.

Les requêtes doivent être introduites dans un délai d'un an à compter du jour où le demandeur a eu connaissance de la lésion prévue à l'article 4. Elles ne peuvent plus être introduites après dix ans à compter du jour de l'acte ou de l'omission, cause de la lésion.

2. Les requêtes concernant des intérêts privés lésés avant l'entrée en vigueur de la présente convention peuvent être introduites dans un délai d'un an à compter du jour de cette entrée en vigueur.

#### Article 13.

La recevabilité de la requête est soumise au dépôt préalable par le demandeur d'une caution destinée à couvrir les éventuels frais de procédure, sauf décision contraire du président. Le montant de la caution sera fixé forfaitairement par le président dans chaque cas.

#### Article 14.

1. Le tribunal peut, dans les conditions déterminées par le règlement de procédure, requérir la production de pièces à conviction, écrites

2. De Raad stelt een lijst op van zeven namen. Op deze lijst komt een onderdaan voor elk der Lid-Staten van de Westeuropese Unie, die, voor zover de samenstelling van het Hof van de Europese Gemeenschappen zulks toestaat, lid moet zijn van dat Hof.

De rechters worden door het lot aangewezen en voor een termijn van twee jaar door de Raad aangesteld. Zij blijven na afloop van deze termijn echter zitting hebben ter afdoening van zaken welke op dat ogenblik nog vor hen dienen.

3. In gevallen waarin geen lid van het Tribunaal dezelfde nationaliteit heeft als de eiser, wordt één van de rechters, die daartoe door het lot wordt aangewezen, vervangen door de persoon voorkomende op de in de eerste alinea van lid 2 genoemde lijst, die die nationaliteit heeft.

Indien de eiser geen onderdaan is van een van de Lid-Staten van de Westeuropese Unie, wordt één van de rechters, die daartoe door het lot wordt aangewezen, vervangen door de op bovengenoemde lijst voorkomende persoon die de nationaliteit heeft van de Lid-Staat van de Westeuropese Unie op wiens grondgebied de aan controle onderworpen onderneming is gelegen.

#### Artikel 9.

1. De Raad stelt een lijst van plaatsvervangers op, overeenkomstig de beginselen neergelegd in artikel 8, lid 2, eerste alinea.

Voor iedere rechter wordt een plaatsvervanger van dezelfde nationaliteit als de betrokken rechter aangewezen.

2. De plaatsvervanger neemt de plaats van de rechter in, wanneer deze niet in staat is aan een zitting deel te nemen.

Een rechter wiens ambtsvervulling een einde neemt vóór het verstrijken van zijn ambtstermijn, wordt voor de verdere duur van die termijn vervangen door zijn plaatsvervanger.

#### Artikel 10.

De rechters wijzen uit hun midden voor twee jaar een President aan.

In gevallen waarin de President dezelfde nationaliteit heeft als de eiser, wordt het voorzitterschap door de oudste van de twee andere rechters waargenomen.

#### Artikel 11.

1. De griffier van het Tribunaal wordt benoemd door het Tribunaal na overleg met de Raad. Het Tribunaal stelt, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 20 en 21, na overleg met de Raad zijn arbeidsvoorwaarden vast.

Hij dient onderdaan te zijn van één van de Lid-Staten van de Westeuropese Unie.

2. De samenstelling en de arbeidsvoorwaarden van het personeel van de griffie worden vastgesteld door de Raad, op voorstel van het Tribunaal. Alle leden van het personeel zijn verantwoordelijk verschuldigd aan de griffier onder het gezag van de President.

### AFDELING III.

#### Procedure.

#### Artikel 12.

1. Vorderingen worden bij het Tribunaal aanhangig gemaakt door middel van een aan de President geadresseerd verzoek in overeenstemming met het in artikel 19 bedoelde reglement voor de procesvoering.

Zij moeten worden ingesteld binnen een jaar na de datum waarop de in artikel 4 bedoelde schade ter kennis van de eiser is gekomen. Zij kunnen niet later worden ingesteld dan tien jaar na de datum waarop de daad welke de schade tot gevolg heeft gehad, heeft plaats gevonden.

2. Vorderingen met betrekking tot particuliere belangen die vóór de inwerkingtreding van dit Verdrag mochten zijn geschaad, kunnen uiterlijk een jaar na de datum van die inwerkingtreding worden ingesteld.

#### Artikel 13.

Bij het indienen van een vordering moet de eiser, tenzij de President anders beslist, zekerheid stellen ter dekking van de eventuele proceskosten. Het bedrag van die zekerheid wordt door de President voor elk geval vastgesteld.

#### Artikel 14.

1. Het Tribunaal kan, onder de in het reglement voor de procesvoering neergelegde voorwaarden, eisen dat bewijsmateriaal, hetzij

ou autres, inviter des témoins à venir déposer, demander l'avis d'experts et ordonner des enquêtes.

2. Chaque Etat membre s'engage à donner suite à toute commission rogatoire qui peut être adressée par le tribunal à l'autorité nationale compétente en vue de faire entendre un témoin par les autorités judiciaires de l'Etat membre où il a son domicile ou, à défaut, sa résidence au moment de la citation.

#### Article 15.

Les parties peuvent se faire assister d'avocats inscrits à un barreau d'un Etat membre de l'Union de l'Europe occidentale. Les professeurs ressortissants des Etats membres dont la législation leur reconnaît le droit de plaider jouissent devant le tribunal des droits reconnus aux avocats.

#### Article 16.

Les jugements sont écrits et motivés. Ils sont prononcés en séance publique, les parties étant convoquées.

Ils sont définitifs et sans recours.

#### Article 17.

1. La révision du jugement ne peut être demandée au tribunal qu'en raison de la découverte d'un fait de nature à exercer une influence décisive et qui, avant le prononcé du jugement, était inconnu du tribunal, et de la partie qui demande la révision, sans qu'il y ait, de sa part, faute à l'ignorer.

2. La demande en révision devra être formée au plus tard dans le délai de six mois après la découverte du fait nouveau. Aucune demande ne pourra être formée après l'expiration d'un délai de dix ans à dater du jugement.

#### Article 18.

En cas de difficulté sur le sens et la portée d'un jugement, il appartient au tribunal de l'interpréter, sur la demande du Conseil ou d'une partie justifiant d'un intérêt à cette fin.

#### Article 19.

Le tribunal établit son règlement de procédure. Ce règlement est soumis à l'approbation du Conseil.

### SECTION IV.

#### *Privileges et immunités.*

#### Article 20.

1. Les juges jouissent de l'immunité de juridiction.

Chaque Etat membre pourra néanmoins restreindre l'immunité du juge de sa nationalité aux actes accomplis par lui en sa qualité officielle y compris ses paroles et écrits.

Après la cessation de leurs fonctions, les juges continuent à bénéficier de l'immunité en ce qui concerne les actes accomplis par eux en leur qualité officielle, y compris leurs paroles et écrits.

Le tribunal peut lever l'immunité des juges.

Au cas où, l'immunité ayant été levée, une action pénale est engagée contre un juge, celui-ci n'est justiciable, dans chacun des Etats membres, que de l'instance compétente pour juger les magistrats appartenant à la plus haute juridiction nationale.

Les juges, quelle que soit leur nationalité, bénéficient en outre, sur le territoire de chacun des Etats membres, des privilèges et immunités énumérés ci-après :

- a) ils sont exonérés de tout impôt national sur les traitements, émoluments et indemnités versés par l'Union de l'Europe occidentale;
- b) ils ne sont pas soumis, non plus que leurs conjoints et les membres de leur famille vivant à leur charge, aux dispositions limitant l'immigration et aux formalités d'enregistrement des étrangers;

schriftelijk, hetzij anderszins, wordt overgelegd, getuigen uitnodigen om verklaringen af te leggen, het bericht van deskundigen inwinnen en bepalen dat een onderzoek wordt ingesteld.

2. Iedere Lid-Staat verplicht zich ervoor te zorgen dat gevolg wordt gegeven aan iedere rogatoire commissie welke door het Tribunaal kan worden gericht tot de bevoegde nationale autoriteit teneinde een getuige te doen horen door de gerechtelijke autoriteiten van de Lid-Staat waar deze getuige zijn woonplaats heeft of, bij gebreke daarvan, waar hij op het ogenblik waarop de rogatoire commissie wordt uitgegeven, zijn werkelijke verblijfplaats heeft.

#### Artikel 15

De partijen kunnen zich doen bijstaan door advocaten die ingeschreven zijn bij een balie van een Lid-Staat van de Westeuropese Unie. Hoogleraren die onderdaan zijn van de Lid-Staten en die krachtens de wetgeving van hun land bevoegd zijn voor een rechtscollege te pleiten, hebben voor het Tribunaal dezelfde rechten als die welke aan de advocaten worden toegekend.

#### Artikel 16

De vonnissen worden schriftelijk gewezen en zijn met redenen omkleed. Zij worden uitgesproken in een openbare zitting waartoe partijen zijn opgeroepen.

Alle vonnissen zijn onherroepelijk. Er is geen beroep mogelijk.

#### Artikel 17

1. Een verzoek tot herziening van een vonnis kan alleen worden ingediend op grond van het aan het licht komen van een feit dat naar zijn aard van beslissende invloed is, welk feit, op het ogenblik waarop het vonnis werd gewezen, noch bekend was aan het Tribunaal, noch aan de partij die het verzoek tot herziening heeft ingediend, vooropgesteld dat het niet bekend zijn van zodanig feit niet het gevolg van nalatigheid was.

2. Het verzoek tot herziening moet uiterlijk zes maanden nadat het nieuwe feit aan het licht is gekomen, worden ingediend. Geen enkel zodanig verzoek kan worden ingediend na het verstrijken van een periode van tien jaar na de datum van het vonnis.

#### Artikel 18

In geval van twijfel ten aanzien van de betekenis of de draagwijdte van een vonnis, doet het Tribunaal op verzoek van hetzij de Raad, hetzij iedere partij die kan bewijzen een rechtmatig belang bij het vonnis te hebben, een verklarende uitspraak.

#### Artikel 19

Het Tribunaal stelt zijn eigen reglement voor de procesvoering vast, dat ter goedkeuring zal worden voorgelegd aan de Raad.

### AFDELING IV.

#### *Voorrechten en immunititeiten.*

#### Artikel 20

1. De rechters genieten vrijstelling van rechtsvervolging.

Het staat iedere Lid-Staat echter vrij, de immunititeit van een rechter van zijn nationaliteit te beperken tot immuniteit met betrekking tot in zijn officiële hoedanigheid gesproken of geschreven woorden of verrichte handelingen.

De rechters behouden hun immunititeit ten aanzien van door hen in hun officiële hoedanigheid gesproken of geschreven woorden of verrichte handelingen, ook na afloop van hun ambstermijn.

Het Tribunaal kan afstand doen van de immunititeit van de rechters.

Slechts die rechtsprekende instanties die rechtsmacht hebben over leden van het hoogste rechtscollege in iedere Lid-Staat, zullen in strafzaken tegen rechters van wier immuniteit op die wijze afstand is gedaan, bevoegd zijn rechtsmacht uit te oefenen.

Bovendien genieten de rechters, ongeacht hun nationaliteit, binnen het grondgebied van iedere Lid-Staat de volgende voorrechten en immunititeiten :

- a) vrijstelling van nationale belastingen op door de Westeuropese Unie betaalde salarissen, emolumenten en toelagen;
- b) vrijstelling, tezamen met hun echtgenoten en te hunnen laste zijnde gezinsleden, van immigratiebeperkingen en vreemdelingenregistratie;

c) ils jouissent du droit d'importer en franchise leur mobilier et leurs effets à l'occasion de leur première prise de fonctions dans le pays intéressé, et de les réexporter en franchise vers leur pays de domicile lors de la cessation de leurs fonctions.

2. Le greffier bénéficie des immunités et privilèges mentionnés au paragraphe 1.

Le Conseil désignera les membres du personnel du greffe qui bénéficieront en tout ou en partie des privilèges et immunités mentionnés au paragraphe 1.

3. Les avocats et les professeurs visés à l'article 15 jouissent de l'immunité de juridiction pour les paroles prononcées et les écrits produits par eux en rapport avec l'exercice de leurs fonctions prévues à l'article précité.

Ils jouissent en outre de l'inviolabilité des documents et de la liberté de mouvement entre le siège du tribunal et leur lieu de résidence.

Ces immunités sont accordées aux dites personnes exclusivement dans l'intérêt d'une bonne administration de la justice et pour autant qu'elles sont nécessaires à l'accomplissement de leurs tâches.

Le tribunal peut lever l'immunité lorsqu'il estime que la levée de cette immunité n'est pas contraire à une bonne administration de la justice.

## SECTION V.

### *Dispositions financières et fiscales.*

#### Article 21.

Les traitements, émoluments ou indemnités accordés aux juges, au greffier et au personnel du tribunal seront fixés par le Conseil. Ils sont à la charge du budget de l'Union de l'Europe occidentale.

#### Article 22.

Les traitements, émoluments ou indemnités accordés aux juges, au greffier et aux membres du personnel du greffe qui sont exonérés des impôts nationaux par application de l'article 20 sont soumis au profit de l'Union de l'Europe occidentale à l'impôt institué en exécution de l'article 21 de la Convention sur le Statut de l'Union de l'Europe occidentale, des représentants nationaux et du personnel international, signée à Paris le 11 mai 1955.

## CHAPITRE III.

### *Dispositions finales.*

#### Article 23.

La présente Convention sera ratifiée, et les instruments de ratification seront déposés aussitôt que faire se pourra auprès du Gouvernement belge.

Elle entrera en vigueur le premier jour du mois suivant le dépôt de l'instrument de ratification de l'Etat signataire qui procédera le dernier à cette formalité.

Le Gouvernement belge informera les autres Parties contractantes du dépôt de chaque instrument de ratification.

#### Article 24.

La présente Convention, rédigée en un exemplaire unique, en langue française et en langue anglaise, les deux textes faisant également foi, sera déposée dans les archives du Gouvernement belge qui remettra une copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires.

*En foi de quoi*, les plénipotentiaires soussignés ont apposé leur signature au bas de la présente Convention.

*Fait à Paris*, le quatorze décembre mil neuf cent cinquante-sept.

*Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique :*

V. LAROCK.

*Pour le Gouvernement de la République Française :*

PINEAU.

c) het recht hun huisraad en goederen vrij van rechten in te voeren de eerste maal dat zij hun functie aanvaarden in het betreffende land, alsmede het recht dat huisraad en die goederen bij het beëindigen van hun functie vrij van rechten weer uit te voeren naar het land waarvan zij ingezetenen zijn.

2. De griffier geniet de in het eerste lid genoemde voorrechten en immunititeiten.

De Raad beslist welke leden van het personeel van de griffie alle of enkele van de in het eerste lid genoemde voorrechten en immunititeiten zullen genieten.

3. De in artikel 15 bedoelde advocaten en hoogleraren genieten vrijstelling van rechtsvervolgning met betrekking tot door hen in de uitoefening van hun in dat artikel bedoelde functie afgelegde verklaringen en overgelegde geschriften.

Bovendien zijn hun documenten onschendbaar en kunnen zij zich vrijelijk bewegen tussen de zetel van het Tribunaal en hun woonplaats.

De immunititeiten worden uitsluitend verleend in het belang van een goede rechtsbedeling en voor zover zij voor de betrokken personen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun functie.

Het Tribunaal kan afstand doen van de immunititeit van een zodanig persoon, indien het meent dat het afstand doen niet in strijd is met een goede rechtsbedeling.

## AFDELING V.

### *Financiële en fiscale bepalingen.*

#### Artikel 21

De aan de rechters, de griffier en het personeel van het Tribunaal te betalen salarissen, emolumenten en toelagen worden vastgesteld door de Raad. Zij komen ten laste van de begroting van de West-europese Unie.

#### Artikel 22

De aan de rechters, de griffier en het personeel van de griffie te betalen salarissen, emolumenten of toelagen die krachtens artikel 20 zijn vrijgesteld van nationale belastingen, zullen zijn onderworpen aan belastingheffing ten bate van de Westeuropese Unie volgens de regeling vastgesteld krachtens artikel 21 van het op 11 mei 1955 te Parijs ondertekende Verdrag nopens de rechtspositie van de West-europese Unie, van de nationale vertegenwoordigers bij haar organen en van haar internationale staf.

## HOOFDSTUK III.

### *Slotbepalingen.*

#### Artikel 23

Dit Verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zo spoedig mogelijk worden nedergelegd bij de Belgische Regering.

Het zal in werking treden op de eerste dag van de maand welke volgt op de nederlegging van de akte van bekrachtiging door de laatste Staat die deze formaliteit vervult.

De Belgische Regering doet de andere Verdragsluitende Partijen mededeling van de nederlegging van iedere akte van bekrachtiging.

#### Artikel 24

Dit Verdrag, opgemaakt in één enkel exemplaar in de Engelse en Franse taal, zijnde beide teksten gelijkelijk authentiek, blijft nedergelegd in het archief van de Belgische Regering, die daarvan aan elk der ondertekende Staten een gewaarmerkt afschrift zal doel toekomen.

*Ten blijk* waarvan de ondergetekende gevolmachtigden dit Verdrag hebben ondertekend.

*Gedaan te Parijs*, de veertiende december negentienhonderd zeventenvijftig.

*Voor de Regering van het Koninkrijk België :*

V. LAROCK.

*Voor de Regering van de Republiek Frankrijk :*

PINEAU.

*Pour le Gouvernement de la République Fédérale d'Allemagne :*  
von BRENTANO.

*Pour le Gouvernement de la République Italienne :*  
Giuseppe PELLA.

*Pour le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg :*  
BECH.

*Pour le Gouvernement du Royaume des Pays-Bas :*  
E. H. van der BEUGEL.

*Pour le Gouvernement du Royaume-Uni de Grande-Bretagne  
et d'Irlande du Nord :*  
Selwyn LLOYD.

*Voor de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland :*  
von BRENTANO.

*Voor de Regering van de Republiek Italië :*  
Giuseppe PELLA.

*Voor de Regering van het Groothertogdom Luxemburg :*  
BECH.

*Voor de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden :*  
E. H. van der BEUGEL.

*Voor de Regering van het Verenigde Koninkrijk Groot-Brittannië  
en Noord-Ierland :*  
Selwyn LLOYD.

---